

У ЦАРСТВУ

Теслиној

ИНТЕРНЕТА

Неки паметни људи кажу, а ја у то губоко верујем, да се све на овом свету састоји од само две ствари: енергије и информације. Тесла је гобар део свој рада посветио бежичном преносу енергије и информација, кроз исте, природом већ доспуне преноснике, каже Лазар Бошковић, аутор изложбе посвећене славном научнику

Пише Гордана Машић

Фото Милош Лужанин

Минтересовање за Николу Теслу непрестано расте. Тешко је наћи неку личност из света науке чији живот и дело побуђују тако широк спектар интересовања – од историчара, електротехничких, машинских и саобраћајних инжењера, информатичара, војних експерата па све до филозофа – свет, буквално речено, стално изнова открива славног научника. Наш саговорник, Лазар Бошковић, мултимедијална личност, Интернет види као своју трајну преокупацију. Власник је и креативни директор маркетиншке агенције „AgitProp”. Као Интернет аутор активан је од 1997. године и до сада је радио на највећим домаћим Интернет пројектима. Недавно је у Галерији „Озон” у Београду, у организацији РНИДС-а и „Музеја Николе Тесле”, представио ауторску изложбу „Теслина визија Интернета”, инспирисану пројектом славног научног генија – „Светски систем”.

Тесла – геније који је пре око 100 година осмислио нешто што ми данас зовемо Интернетом, али и све што је обележило 21. век. Шта вас је инспирисало за изложбу „Теслина визија Интернета”?

– Идеја постоји још од 2006. захваљујући низу срећних случајности, ако случајност уопште постоји. У Скупштини града Бео-

града, 9. јула 2006, отворена је изложба „Теслин чудесни свет електрицитета”, у организацији „Музеја Николе Тесле”, на којој сам први пут видео пано са насловом „Светски систем” и 12 тачака које описују шта је Тесла замислио као изводљиво још 1900. године уз помоћ својих проналазака. У свему томе препознао сам саставне елементе Интернета, али нигде нисам могао да пронађем доказ да то још неко, осим мене, тако види. Стицајем околности, у априлу те исте 2006. учествовао сам у оснивању фестивала нових комуникација „Б-линк” у Галерији „Озон”, који се бавио и пословном применом Интернета. Исте године био сам један од оснивача Регистра националног интернет домена Србије. Разраду идеје да је Тесла први замислио Интернет написао сам 2009. на свом личном сајту, у свом првом и једином блогу под називом „Никола Тесла први замислио Интернет”. Онда је у јуну 2012. изашао текст у једним домаћим дневним новинама да је, као, неки белгијски научник 1934. измислио Интернет. Морао сам да реагујем и првобитно хтео да направимо само округли сто у Галерији „Озон”, у организацији РНИДС-а. Онда је Небојша Бабић питао да ли је изводљиво да направимо и неку изложбу на ту тему. Било је изводљиво. Касније се у причу укључио и „Музеј

Разговор са њоводом: ЛАЗАР БОШКОВИЋ

Николе Тесле". А на симпатичан начин са Теслом је повезан и домаћин изложбе, Галерија „Озон“, јер је Теслин уређај за производњу озона његов патент из 1896. године.

Коју сте тајну желели да поделите (уживо или виртуелно) са посетиоцима изложбе?

– То и није тајна, већ сурова истина да је човечанство још почетком про-

Интернет је само средство које у паметним и способним рукама може да оствари и најчаробније замисли. Или да у злим и трапавим рукама произведе највеће будалаштине, које, нажалост, одмах постану доступне свима

шлог века могло да добије претечу данашњих информационо-комуникационих технологија, само да су инвеститори смели и хтели да уложе средства у Теслине визионарске идеје. Постоји и мало позната чињеница да је саставни део сваког данашњег дигиталног уређаја и рачунара управо Теслино логичко коло AND, које је он патентирао 1898. у оквиру патента за даљинско управљање.

Колико је за разумевање Теслиног стваралаштва важно познавање закона природе, улога материје, енергије и времена?

– Неки паметни људи кажу, а ја у то дубоко верујем, да се све на овом свету састоји од само две ствари: енергије и информације. Тесла је добар део свог рада посветио бежичном преносу енергије и информација, кроз исте, природом већ доступне преноснике. По мојој логици којом сагледавам природу, информација је та која даје различите облике енергији, тако да је у једном тренутку видимо као светлост, у неком следећем као електрицитет, а онда потом претворену у материју. Тесла је говорио да је своја најбитнија дела најпре видео као визију, неки облик просветљења који му је дао начин примене закона природе у практичне сврхе за његове проналаске. Ако данас 95 одсто човечанства није у стању да разликује ни свакодневне медијске манипулације од истине о друштву у коме живи, како онда да очекујемо да могу да разумеју праву природу света око себе?

Шта обухвата Теслин пројекат „Светски систем” из 1900. године?

– Како сам Тесла каже у свом аутобиографском делу „Моји изуми” из 1919. године, „Светски систем” је комбинација његових оригиналних открића, који путем бежичног преноса омогућава да се пренесе било који сигнал, порука или знак у све крајеве

Промотивни цртеж Теслиног торња „Светски систем бежичног преноса енергије и информација” - Лонг Ајленд, 1900.

света, користећи планету Земљу као савршени природни проводник. Говорећи ондашњим техничким речником, он је у 12 тачака описао оно што се данас зове бежични Интернет, мобилна телефонија и GPS. Тесла је тврдио да прва станица „Светског система” може да се пусти у рад за девет месеци. Он је разумео и знао како и енергија и информација заједно могу да се пренесу на даљину. И то бежично и бесплатно, свуда и за свакога! Управо ово друго – бесплатна енергија за све – вероватно га је и осујетило у тим плановима, јер је то била опасност да се угрозе постојећи монополи на изворе енергије.

Да ли је планета (људи који живе на њој) спремна да препозна величину Теслиног дела, а да га не злоупотреби?

– Све може да се злоупотреби, у томе историја људске цивилизације никад није оскудевала. Чак и кад је говорио о ратној примени својих изума, Тесла је то разматрао у правцу одбране од непријатеља или другог зла. Постоје озбиљне тврдње да је део Теслиних проналазака искоришћен за израду најмоћнијих геофизичких оружја данашњице. Надам се да долази време када ће човечанство, ипак, успети да се одупре владајућим силама зла и похлепе и да науку, па и Теслине изуме, користи за оно за шта су првобитно били намењени – за добробит људског друштва.

Како видите перспективу Теслине науке у будућности?

– Мислим да тек предстоји озбиљно преиспитивање шта је Тесла стварно желео да нам каже, а ми то још нисмо успели да схватимо. Вероватно је у току много научних пројеката који расветљавају његово стваралаштво, мада многи и не саопштавају да су кренули од његових изворних идеја. Надам се да пуна примена Теслиних изума тек треба да обрадује овај свет.

Колико је Интернет саставни део живота савременог човека?

– Нажалост, можда је тачније питање: колико је данас човек саставни део Интернета? Није немогуће да се данас живи без Интернета, али би тај живот био невероватно спорији и компликованији. Можда и не би било лоше да живот постане нешто спорији. Проблем је то што Интернет као средство које пружа невероватне облике тренутне комуникације са било ким на свету, код многих изазива проблем изостанка комуникације мимо Интернета са људима из најближег окружења. Већ су дијагностициране болести зависности од Интернета и социјалне неусклађености зависника. Посебна и опширна тема су питања приватности и безбедности на Интернету. Све што је било макар неколико секунди постављено на Интернет, нека ваша фотографија на пример, вероватно је заувек забележено на неком интернет-серверу или, још горе, хард диску рачунара неког злонамерника. Још опаснији је сајбер криминал, када неко злоупотребом нашег идентитета или бројева банкарских рачуна у виртуелном свету направи озбиљну штету у вашем реалном животу.

– Да ли је, по вашем мишљењу, Интернет, слободан или контролисан медиј?

– Интернет је истовремено и најслободнији и најконтролисанији медиј. Теоретски, свако може на њему да пише шта год хоће, а практично већ следећег тренутка све то може да обрише онај ко контролише Интернет, било глобално, било локално.

Ко га контролише?

– То је веома опширна политичка и техничка прича, али пробаћу укратко. Главни актери управљања Интернетом у свету су међународне организације надлежне за развој техничких стандарда и политике у вези с Интернетом, затим међувладине организације, владе држава, приватне телекомуникационе компаније и невладине организације из те области... Ипак, најтрагичније је то што вероватно половина оних који користе друштвене мреже, као што је Фејсбук, нема појма да је целокупан садржај онога што су поставили на свој профил, сви ти текстови и фотографије, да је све то практично власништво онога ко стоји иза те друштвене мреже.

Да ли су новинари угрожени, или им је посао једноставнији откако постоји Интернет? Како уопште видите професију новинара у времену које је пред нама?

– Најбитнија ствар на Интернету је садржај! Текстови, фотографије, видео... А садржај ипак мора да осмисли и да креира човек. Новинарима је данас много лакше, брже и једноставније да дођу до информације преко Интернета и, исто тако, лакше, брже и једноставније да је пласирају својој публици. Оно што угрожава новинаре, угрожава и скоро све друге савремене професије: глобална конкуренција. Штампани медији који нису успели да се на

” Мислим да тек предстоји озбиљно преиспитивање шта је Тесла стварно желео да нам каже, а ми то још нисмо успели да схватимо. Вероватно је у току много научних пројеката који расветљавају његово стваралаштво, мада многи и не саопштавају да су кренули од његових изворних идеја. Надам се да пуна примена Теслиних изума тек треба да обрадује овај свет ”

време прилагоде дигиталном добу већ су угашени или су на путу да буду угашени. То исто чека и класичне електронске медије – радио и телевизију.

Нема сумње, човек се може изгубити у тој прашуми информација коју нуди Интернет. Како изаћи на крај са превеликом количином информација?

– Један од највећих парадокса Интернета је то што нам пружа мноштво информација из најудаљенијих кута планете, а да истовремено немамо појма шта се битно и стварно дешава у нашем комшилуку. Шум у комуникацији је вероватно и намерно изазван како би људи што мање успевали да се позабаве суштинским истинама о животу.

Интернет као неискоришћени потенцијал – зарада од куће, уз помоћ личног веб-сајта?

– Постоји мноштво предузетничких делатности у развијеним земљама које функционишу као лични рад од куће и путем Интернета. Али, у Србији имамо невероватно бахат однос државе управо према тим малим личним бизнисима. Иако постоји потреба на тржишту, а и знање појединаца да крену у неки онлајн посао, мали број њих се одлучује на тај корак.

Да ли је Интернет магични штапић?

– Интернет је само средство које у паметним и способним рукама може да оствари и најчаробније замисли. Или да у злим и трапавим рукама произведе највеће будалаштине, које, нажалост, одмах постану доступне свима.

Које су то заблуде када је реч о маркетингу?

– Маркетинг се састоји од четири елемента: производа или услуге, цене, канала продаје и промоције. Код нас се, из незнања, обично само последња ствар у низу – промоција – сматра за цео маркетинг. Друга битна заблуда је третирање улагања у маркетинг као трошка, иако је он уствари инвестиција у производ или услугу која се пласира на неком тржишту. Трећа заблуда је мешање појмова паблик рилејшнс и маркетинг. Иако су те две активности данас тешко одвојиве, ипак се постижу на различите начине и захтевају посебан приступ.

Шта је, за вас, добро одрађени маркетинг?

– Најбоље одрађени маркетинг је онај који се не види, а сви су приметили и запамтили производ или услугу коју он промовише.